

UBUNTU!

Ilustrace: Tomáš Velzel

MYŠLENKA

Poselství příběhu UBUNTU, že síla jednoho člověka spočívá v tom, že je součástí většího celku, můžeme použít — podle aktuální situace nebo možnostem dětí — k otevření různých témat. Kromě těch misijních (recept na ubuntu) se nabízí rovina osobnostního rozvoje (žít ubuntu), kooperace a zdravé kompetice v dětském kolektivu, který je vhodný zvláště na začátku školního roku (kartičky) nebo také v souvislosti se slovy apoštola Pavla o jedno těle, které má mnoho částí, nebo v rovině eucharistie a společenství církve (jednoho chleba tvořeného mnoha zrna). Téma se dá uchopit klasickými vyučovacími metodami, ale také prostřednictvím filozofie pro děti nebo způsoby práce pedagogiky Franze Ketta. Následující nabídku použijte podle vlastního uvážení jako inspiraci.

VÍCE O UBUNTU

Slovo UBUNTU by se dalo přeložit jako „Jsem, protože jsme“. Myslí se tím, že to že jsi a to jaký jsi je neodmyslitelně spojeno s tím, kdo je kolem tebe. Bez druhých lidí bychom nebyli tím, kým jsme. **Každý člověk je důležitý, ale nejvíc rosteme a jsme šťastní, když jsme spolu s ostatními** — když si pomáháme, sdílíme a máme se rádi. Ubuntu říká, že: když se někomu daří, těšíme se s ním, když je někdo smutný, pomáháme mu a že každý člověk má hodnotu, i když je jiný. Člověk s ubuntu si říká: „Chci, aby i ostatní byli šťastní – protože pak budeme šťastní všichni.“

Ubuntu je takový přístup k životu a jeho situacím, který zdůrazňuje důležitost vztahů, vzájemné podpory a sounáležitosti. Znamená, že naše dobro a štěstí jsou úzce spjaté s dobrem a štěstím ostatních.

Slovo pochází z jazyků Nguni Bantu v jižní Africe. Kořen toho slova znamená i v mnoha jiných afrických jazycích člověka, lidskou bytost a to u- na začátku ze slova dělá abstraktum, ubuntu je to, co dělá člověka člověkem...

Popularitu této africké filozofie hodnot zajistil v 90. letech nositel Nobelovy ceny míru biskup *Desmond Tutu*. Ve své knize „Žádná budoucnost bez smíření“ píše: „Člověk s ubuntu je otevřený a přístupný ostatním, cítí se ostatními potvrzován a neohrožován, ale zná schopnosti a dobrotu ostatních. Má (...) výraznou sebejistotu, která pramení z vědomí, že patří (...) k něčemu většímu.“

Tutu snil o novém světě a zralém lidstvu, které žije podle principů Ubuntu.

Ubuntu je svým způsobem přítomné i v křesťanství. Svatý Pavel píše ve svém listu křesťanům do Korinta, chce jim přiblížit, že jejich víra v Krista z nich vytváří nové společenství, které přirovnává k tělu, které má mnoho částí a jedna potřebuje druhou. Každý jeden je, protože jsou ti druzí spolu s ním. Společně pak tvoří — a to je těžko představitelné — Krista. Jiným křesťanským obrazem vyjadřujícím myšlenku ubuntu je chléb. Je tvořen mnoha zrny, ale jen společně vytvoří celek chleba. Z mouky jen z jednoho zrna se chléb neupeče. S odkazem na eucharistii pak můžeme v této myšlence i Ježíše a jeho smrt a vzkříšení.

POSTUP

ÚVODNÍ AKTIVITY

Co nás spojuje?

Co máme společného? Co nás všechny spojuje? Jeden po druhém říká jednu věc. Kdo bude poslední a nic předchozího nezopakoval, vyhrál!

Kdy, kde a v čem jsem byl/a první?

Kdo chce, může ostatním povykládat o svých úspěších. Přijdou všichni ke slovu? A co když ne? Děti si mohou navzájem pomoci pojmenovat svá prvenství. Dokážou to?

Společná dramatizace

Vytváříme „živý“ obraz tak, aby byl každý jednou jeho součástí. Mohou to být motivy z příběhu, který bude následovat. Všichni společně vytvoří například baobab, slona, košík, trs banánů apod. Zvládneme to?

Dá se s tím něco dělat společně?

Každé dítě dostane jednu stejnou obyčejnou věc (šátek, provázek, kamínek, dřívko, pastelku...) Zkuste vymyslet, co by se s tím dalo dělat, ale tak, aby se zapojili všichni. Např. jeden vymyslí, ostatní zopakují.

Co rád/a děláš společně a s kým?

Můžeme se inspirovat otázkou a anketou na s. 2 a každý odpovědět sám za sebe. Další otázky ke sdílení mohou znít:

- S kým něco rád/a děláš společně a co to je?
- Co teď tady jak jsme bychom chtěli dělat společně? Najdeme vůbec něco? A půjde nám to? (Můžeme to i vyzkoušet.)

PRÁCE S PŘÍBĚHEM

Seznámení s příběhem

S příběhem se seznámíme pro skupinu co nejefektivnějším způsobem. Předem připravené je: komiksové zpracování v sešitku i jako online prezentace, video, ale můžeme také vyprávět nebo nechat číst děti.

Pochopení příběhu: dramatizace

To, že děti příběh pochopily, si ověříme otázkami na děj. Pak vybereme „vědce“ ostatní budou představovat děti a příběh si několikrát přehrajeme. Jak by vypadala dramatizace, kdyby děti začaly závodit? Nebo kdyby začal závodit jenom jeden?

Co se „vědec“ od dětí naučil?

Když se „vědec“ vrátil domů, ptali se ho novináři, co se nového naučil. Jak bys jim na tuto otázku „jako vědec/vědkyně“ odpověděl/a?

PROHLoubENÍ TÉMATU

Plakát ubuntu

Děti mohou vybarvit obrázky nohou na plakátu a připsat k nim svá jména. Vybarvovat nebo se podepsat se mohou jeden druhému. Něco podobného se dá z otisků nebo obkreslením rukou nebo nohou vyrobit na jeden společný „ubuntu“ plakát. Přemýšlíme, jak by se jmenoval, kdyby se nejmenoval ubuntu, příp. co byto slovo mohlo znamenat pro nás v naší skupině.

Co by se stalo, kdyby výzkumník přišel k vám?

Příběh si můžeme zahrát v různých současných situacích. Inspirovat se můžete výroky dětí ze s. 12.

Věty ubuntu

Rozdělte se do skupin a každá zkuste napsat co nejvíce vět, které podporují my-

šlenku ubuntu. Přečtěte si je. Obvykle by zvítězila ta skupina, která by jich měla nejvíc. Kdo by byl vítěz podle myšlenky ubuntu? (Všichni, a to co se vymyslelo, by bylo „odměnou“ pro všechny.)

Kartičky ubuntu

Podle vzoru kartiček ze s. 11 a připravených listů ke stažení na našich stránkách můžeme společně vymýšlet další situace, kde se postoj „ubuntu“ může projevit.

Ubuntu kolem nás

Na padletu můžeme společně vytvořit koláž vět, fotografií a videí na téma „ubuntu kolem nás“ nebo „bez ubuntu“. Povídejte si o tom, které příspěvky a proč děti zařadily. Které téma půjde lépe?

Recept na ubuntu

Pomocí textu a obrázků na s. 14 a 15 seznámíme děti s činností misijního díla dětí a případně se domluvíme na společném projektu k Misijní neděli.

Jeden závisíme na druhém*

Na kartičky napíšeme svá jména, vyzdobíme je a pak kartičky jednu ke druhé přivážeme tak, aby z nich vznikl ozdobný závěs.

Všichni jsme jedno tělo (náročnější)

Apoštol Pavel napsal: *Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho částí, a jako všechny části těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem. ... Vy jste tělo Kristovo, a každý z vás je jednou z jeho částí. Příp. Všichni jsme jedno tělo, spojil nás Ježíš. Nikdo není sám. Souvisí tyto věty nějak s našim příběhem? Jak?*

AKTIVITY NA ZÁVĚR

Naše ubuntu

Podle předchozí činnosti — ubuntu kartiček nebo vět — se mohou děti rozhodnout, na kterém pravidlo nebo situaci se společně zaměří a zapsat si ji do prostřed plakátu. Pro potvrzení se mohou podepsat.

Ubuntu cvičení*

Pro následující činnosti platí: Když každý splní svůj úkol, můžeme se jeden o druhého opřít. Postavíme se do kruhu a otočíme se stejným směrem bokem ke středu kruhu. Dáme dlaně před sebe tak, aby se o ně ten, kdo stojí před námi,

* Muroňová Eva *Společně objevujeme víru. Metodika a pracovní listy k výuce náboženské výchovy pro 6. ročník ZŠ*, Kartuziánské nakladatelství hodina 32, Živé společenství.

mohl opřít. Pokud každý stojí pevně a drží druhého, můžeme se opřít všichni. Totéž půjde, postavíme-li se čelem do středu kruhu a rozpažíme ruce a chytne-me se za ně za zády těch, kteří stojí vedle tak, aby se o ně mohli opřít. Pokud se budeme držet pevně, můžeme se sami opřít zády o ruce svých sousedů. Aktivitu zakončíme modlitbou: „Pane, děkujeme ti, že se nám povedlo se jeden o druhého opřít. Kéž nám to vydrží i jinde.“

Ubuntu tanec

Naučíme se, zazpíváme si a zatancujeme „ubuntu“ tanec.

hudba a text: Anita Würkner
český text: Eva Muroňová

The musical score is written on two staves in G major (one sharp) and 8/8 time. The first staff contains the melody for the first line of lyrics, and the second staff contains the melody for the second line. Chords are indicated above the notes: D, Bm, Em, A, A7, and D. The lyrics are in Czech and are repeated twice.

Svou ru - ku svou, ru - ku svou, ru - ku mi dej, dej ji mně a já to - bě. Svou
ru - ku svou, ru - ku svou, ru - ku mi dej, pro - to - že vši - chni pa - tří - me k so - bě.

popis tance

Stojíme ve dvojicích v kruhu. Děti ve dvojici stojí čelem k sobě. jednotlivé dvojice pak zády k sobě v jedné řadě po obvodu kruhu.

SVOU RUKU, SVOU RUKU, SVOU RUKU MI DEJ.

Podej svému protěšku pravou ruku a postupuj dopředu k dalšímu ve dvojici. (Možná to znáš jako proplétání z folklorních tanců.) Postupuj a podávej střídavě pravou a levou ruku. Se čtvrtým se zastav.

DEJ JI MĚ A JÁ TOBĚ.

Ukažte oběma rukama na sebe a na druhého.

SVOU RUKU, SVOU RUKU, SVOU RUKU MI DEJ.

Proplétejte se a postupujte stejně jako na začátku a se čtvrtým se zastav.

PROTOŽE VŠICHNI PATŘÍME K SOBĚ.

Podejte si ruce a zatočte se tak, abyste skončili zpátky na svém místě.